

**MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA
KATEDRA REGIONÁLNÍ EKONOMIE A SPRÁVY**

A

STREDOEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA V SKALICI

**X. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM
O REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH**

Sborník příspěvků z kolokvia konaného
v Pavlově 20. - 22. června 2007

Brno 2007

ZAMĚŘENÍ PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE S POLSKÝMI A SLOVENSKÝMI REGIONY V NOVÉM PLÁNOVACÍM OBDOBÍ EVROPSKÉ UNIE 2007–2013

RNDr. Miloš FŇUKAL, Ph.D.

Mgr. Petr KLADIVO

Doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta

Univerzita Palackého v Olomouci

třída Svobody 26, 771 46 Olomouc

e-mail: geogr@prfnw.upol.cz

ANOTACE

V průběhu roku 2006 se podílel širší tým pracovníků katedry geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a firmy GaREP, spol. s r. o. v Brně na řešení projektu programu výzkumu a vývoje Ministerstva pro místní rozvoj ČR s názvem Potenciální zaměření přeshraniční spolupráce s polskými a slovenskými regiony s důrazem na nové plánovací období Evropské unie 2007–2013. Cílem tohoto příspěvku je seznámit odbornou veřejnost s řešenou problematikou a s hlavními výsledky projektu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Euroregion, přeshraniční spolupráce, Interreg, Evropská unie

ANNOTATION

During the year 2006 a team of experts from of the Department of Geography of the Faculty of Science of the Palacký University in Olomouc and from the company GaREP Ltd. in Brno took part in the solution of a project within the research and development programme of the Ministry of Regional Development of the Czech Republic called *Potential scopes of cross-border co-operation with Polish and Slovak regions with emphasis on the new planning period of the European Union 2007-2013*. The aim of this paper is to communicate the concerned issue and the main outputs of the project to the expert public.

KEY WORDS

Euroregion, cross-border cooperation, Interreg, European Union

Stručná charakteristika projektu

Cílem projektu bylo zhodnotit potenciální oblasti a okruhy vzájemné spolupráce pro zpracovatele nových projektů v rámci přeshraniční spolupráce na česko-polském a česko-slovenském pohraničí v plánovacím období 2007–2013. Důraz byl položen na obsahovou analýzu dosavadních programových dokumentů, analýzu domácích i zahraničních studií a rozbor realizovaných projektů v česko-polském a česko-slovenském pohraničí. Součástí řešení bylo získání poznatků z dosavadní přeshraniční spolupráce pomocí standardizovaných rozhovorů se starosty obcí i zástupci vybraných institucí zabývajících se problematikou pohraničí. Kromě toho řešitelé realizovali poměrně rozsáhlé dotazníkové šetření o hodnocení strategie přeshraniční spolupráce jak česko-polské, tak

česko-slovenské prostřednictvím již navržených vybraných oblastí podpory či dílčích aktivit. Analýza byla provedena za tři skupiny respondentů, a to za tzv. experty (odborníci zabývající problematikou přeshraniční spolupráce), akademiky (vědečtí a odborní pracovníci z vysokých škol a Akademie věd ČR zabývající se problematikou regionálního rozvoje) a starosty obcí, které jsou součástí jednotlivých euroregionů v česko-polském a česko-slovenském pohraničí.

Euroregiony v ČR

Euroregiony, jakožto jeden z klíčových pilířů přeshraniční spolupráce v Evropě, začaly vznikat od konce 50. let minulého století. Od počátku se stalo jejich hlavním cílem řešení otázek regionálního rozvoje v pohraničních oblastech, které ve vztahu k vnitrozemí vykazují četné ekonomické a sociální diskrepance. Šlo zejména o otázky související s volným pohybem za prací, modernizací infrastruktury, podporou zavádění nových environmentálních projektů a také vzděláváním s cílem překonat jazykové bariéry.

Hlavní vlna zkládání euroregionů nastala po přijetí Evropské rámcové úmluvy o přeshraniční spolupráci (v platnost vstoupila 22. 12. 1981). Na jejím základě vznikají euroregiony na všech vnitřních hranicích EU, v devadesátých letech i na hranicích států střední a východní Evropy. Jménem České republiky byla Evropská rámcová úmluva podepsána ve Štrasburku dne 24. 6. 1998 a v platnost pro ČR vstoupila dne 21. 3. 2000.

Zakládání euroregionů na území ČR bylo na počátku 90. let spojeno s vidinou odbourání hraničních bariér směrem na západ, proto první euroregiony vznikaly podél hranice s Německem.

Novým impulzem pro vytváření euroregionů v ČR se staly programy podpory přeshraniční spolupráce Evropské unie (nejdůležitější z nich, INTERREG, vznikl v roce 1990). Jejich obecným cílem je odstranění bariérového efektu hranic a pozvednutí hraničních oblastí tak, aby se z původních periférií staly zóny spolupráce a kooperace. Programy byly určeny pro regiony při vnitřní hranici unie, ČR se jich tedy mohla plnohodnotně účastnit až od roku 2004 (INTERREG IIIA), již dříve se pro ni ale otevřela možnost využít přípravný Program přeshraniční spolupráce Phare (CBC Phare) – od poloviny 90. let pro německo-českou a rakousko-českou hranici, od roku 1999 též pro hranici s Polskem a Slovenskem.

Do přerozdělování finančních prostředků z programů výše zmíněného typu jsou v EU institucionálně zapojeny právě euroregiony. Za jeden z primárních důvodů jejich vzniku v ČR po roce 1995 lze proto označit pragmatismus v podobě očekávaného bezprostředního finančního přínosu ve formě podpory přeshraniční spolupráce pro zúčastněné strany. Přesto by bylo nespravedlivé zužovat jejich činnost na pouhý administrativní mechanismus nutný k dosažení „bruselských“ peněz. Počáteční, spíše ojedinělé kontakty a konzultace byly (respektive měly být) postupně vystřídány pravidelnými, řádně připravovanými a často též smluvně potvrzenými vztahy odpovídajících partnerů na úrovni regionální i lokální, občanské i institucionální. Od společného organizování drobných akcí převážně kulturního, sportovního či vzdělávacího charakteru se těžiště činnosti euroregionů postupně přesouvá k řešení širších okruhů otázek regionálního charakteru.

V současné době funguje na území ČR celkem třináct euroregionů (viz tab. 1), většina z nich je koncipována na bázi bilaterálních smluv a dohod, v celé Evropě jak pak aktivních více než 170 euroregionů.

Tab. 1: Euroregiony na území České republiky (řazení podle roku vzniku)

Název euroregionu	Rok vzniku	Charakter spolupráce
Nisa-Neisse-Nysa	1991	trilaterální (Česko-Německo-Polsko)
Krušnohoří-Erzgebirge	1992	bilaterální (Česko-Německo)
Egrensis	1993	bilaterální (Česko-Německo)
Labe-Elbe	1993	bilaterální (Česko-Německo)
Šumava-Bayerischer Wald-Mühlviertel	1993	trilaterální (Česko-Německo-Rakousko)
Glacensis	1996	bilaterální (Česko-Polsko)
Praděd-Pradziad	1997	bilaterální (Česko-Polsko)
Silesia	1998	bilaterální (Česko-Polsko)
Těšínské Slezsko-Śląsk Cieszyński	1998	bilaterální (Česko-Polsko)
Pomoraví-Zahorie-Weinviertel	1999	trilaterální (Česko-Slovensko-Rakousko)
Beskydy-Beskidy	2000	trilaterální (Česko-Polsko-Slovensko)
Bílé Karpaty-Biele Karpaty	2000	bilaterální (Česko-Slovensko)
Silva Nortica	2002	bilaterální (Česko-Rakousko)

Pramen: <http://www.crr.cz/old> (Centrum pro regionální rozvoj)

Zaměření přeshraniční spolupráce v období 2007–2013

Konkrétní obsah přeshraniční spolupráce je komplexní a neformálně ho spoluvytváří řada právnických i fyzických osob. Podobné konstatování bezesporu platí i o více formalizované spolupráci v rámci euroregionů, která zahrnuje široké spektrum činností a aktivit. Programy podpory přeshraniční spolupráce Evropské unie přirozeně nepodporují přeshraniční spolupráci plošně, ale s použitím standardizovaného evaluačního procesu vybírají takové aktivity, které jsou střednědobě a dlouhodobě nejefektivnější z hlediska primárního cíle – tj. odstraňování bariérového efektu hranic a celkového rozvoje příhraničních oblastí, případně jsou za takové považovány. Strategie přeshraniční spolupráce České republiky se sousedními státy na nové plánovací období EU 2007–2013 vychází jednak z těchto obecných cílů, jednak z poznatků o spolupráci z předchozích let realizované v rámci programu CBC Phare (do roku 2004) a INTERREG IIIA (po roce 2004).

Zaměření přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko

Hlavní okruhy aktivit podporované z prostředků programů podpory přeshraniční spolupráce v plánovacím období 2007–2013 jsou obsaženy v tzv. Operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika (dále OPPS ČR–PR), který byl připravován v letech 2005–2006 a schválen v roce 2007.

Operačním programem definovaná rozvojová strategie česko-polské příhraniční oblasti je zaměřena na odstranění přetrvávajících bariér, které oslabují konkurenceschopnost příhraničí, integraci území z hlediska ekonomického i sociálního, na zvýšení jeho atraktivity pro místní i vnější investory, pro obyvatele i návštěvníky.

Za tzv. globální cíl je prohlášena podpora socio-ekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel. Globální cíl má být naplňován ve čtyřech prioritních osách, z nichž každá má několik oblastí podpory (ve výzkumu se vycházelo z pracovní verze dokumentu, proto zde uvádíme aktivity, na které se výzkum zaměřil):

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

- Aktivita I/1: Modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury lokálního a regionálního významu
- Aktivita I/2: Zlepšování dopravní obslužnosti příhraniční oblasti
- Aktivita I/3: Podpora rozvoje a modernizace environmentální infrastruktury
- Aktivita I/4: Péče o přírodu a krajinu
- Aktivita I/5: Podpora rozvoje záchranných služeb, předcházení environmentálním a technologickým rizikům, podpora aktivit spojených s monitoringem a řešením rizik životního prostředí

Prioritní osa II: Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

- Aktivita II/1: Posilování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání, rozvoj informačních a komunikačních technologií a návazných služeb, spolupráce hospodářských komor, podnikatelských svazů, spolupráce v oblasti poradenství při zakládání podniků a poskytování průběžného poradenství pro firmy, marketingu, propagace, podpora přeshraniční obchodní výměny, společná propagace, posilování inovačního potenciálu
- Aktivita II/2: Propagace a rozvíjení spolupráce mezi subjekty trhu práce a rovnost příležitostí na trhu práce, koordinovaná opatření na trhu práce
- Aktivita II/3: Spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací, a v oblasti transferu know-how technologií podporujících malé a střední podniky
- Aktivita II/4: Ochrana a obnova kulturního a přírodního bohatství, řemeslných tradic, obnova památek, rázu krajiny, rozvoj cyklistických tras a stezek, hiposteze, turistických lyžařských tras, související infrastruktury a sportovně-rekreační vybavenosti
- Aktivita II/5: Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (např. výstavba a vybavení vhodných objektů pro služby v cestovním ruchu, zřizování a provoz informačních míst, tvorba nových produktů cestovního ruchu a jejich propagace, propagace přírodních hodnot a kulturního dědictví
- Aktivita II/6: Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání, v přípravě na zaměstnání a celoživotním učení

Prioritní osa III: Podpora spolupráce místních společenství

- Aktivita III/1: Podpora systémové a programové spolupráce
- Aktivita III/2: Podpora infrastrukturních projektů, týkajících se modernizace vzdělávacích, společenských a kulturních zařízení, nezbytných pro realizaci spolupráce místních společenství, přeshraniční spolupráce škol, mládežnických organizací, výměny mládeže
- Aktivita III/3: Podpora společných kulturních a společenských projektů
- Aktivita III/4: Posilování přeshraničních vazeb obyvatel a institucí poskytujících veřejné statky a služby realizací nejmenších projektů Programu

Prioritní osa IV. Technická pomoc

Zaměření přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovensko

Příprava operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika probíhala obdobně jako v případě spolupráce česko-polské.

Hlavním záměrem společného rozvojového procesu v programovacím období 2007–2013 je podporovat společný rozvoj regionu v rámci společného Schengenského prostoru. Součástí tohoto cíle je zabezpečování takových podmínek, které budou podporovat rozvoj společného regionu.

Globálním cílem je růst koheze a konvergence přeshraničního regionu. Vytvářet funkční síť spolupracujících autorit s cílem podporovat udržitelný, integrovaný ekonomický, environmentální, sociální a kulturní integrovaný rozvoj přeshraničního regionu prostřednictvím zlepšení dostupnosti, rozvoje informatizace, turismu, zachování a rozvojem kulturních tradic.

Podporované prioritní osy jsou následující:

Prioritní osa I: Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

- Aktivita I/1: Podpora rozvoje kooperačních sítí veřejnosprávních, hospodářských a občanských aktérů, které se budou zabývat individuálními tematickými aktivitami v podporovaných oblastech.

- Aktivita I/2: Rozvoj společných systémů vzdělávání.
- Aktivita I/3: Rozvoj společných systémů trhu práce a sociálních služeb.
- Aktivita I/4: Rozvoj přeshraniční spolupráce mezi podniky, výzkumnými a vývojovými institucemi.
- Aktivita I/5: Podpora rozvoje přeshraničních průmyslových klastrů.
- Aktivita I/6: Investice do přeshraniční infrastruktury turizmu.
- Aktivita I/7: Organizování společných přeshraničních akcí v oblasti turizmu a kultury.
- Aktivita I/8: Podpora vytváření společných produktů kultury, turizmu a tradičních řemesel.
- Aktivita I/9: Podpora společného záchranného systému.
- Aktivita I/10: Podpora malých projektů s přeshraničním charakterem.

Prioritní osa II: Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí

- Aktivita II/1: Budování přeshraniční dopravní infrastruktury regionálního a místního významu s přeshraničním efektem.
- Aktivita II/2: Rozvoj systémů na zlepšování kvality a efektivnosti veřejné dopravy.
- Aktivita II/3: Budování přeshraniční infrastruktury životního prostředí, přírodních zdrojů, obnovitelných energetických zdrojů a systémů na zvyšování jejich kvality.
- Aktivita II/4: Podpora rozvoje digitálního obsahu.
- Aktivita II/5: Rozvoj společných systémů ochrany obyvatelstva před živelnými pohromami.
- Aktivita II/6: Tvorba užitečného digitálního obsahu v českém a slovenském jazyce a zavádění přeshraničních e-slужeb.

Prioritní osa III: Technická pomoc

Významová hierarchizace oblastí a okruhů vzájemné spolupráce pro zpracovatele nových projektů

Původním hlavním cílem projektu bylo navrhnout potenciální oblasti a okruhy vzájemné spolupráce na česko-polském a česko-slovenském pohraničí v plánovacím období 2007-2013. Při zahájení řešení projektu byly práce na obou operačních programech již v takovém stádiu, že poznatky získané projektem nemohly významně ovlivnit přijatou strategii vzájemné spolupráce. Řešitelé projektu se tedy soustředili na posouzení již navržených oblastí naší spolupráce v případě programu spolupráce s Polskem a aktivit v případě spolupráce se Slovenskem. Z tohoto důvodu byl připraven dotazník, ve kterém respondenti měli odpovědět, nakolik se zpracovatelům operačních programů podařilo objektivně vybrat oblasti spolupráce. Jejich seznam byl v dotazníku uveden a respondenti měli zhodnotit jejich důležitost stupněm 1–5 (1 – nedůležité, ..., 5 – velmi důležité).

Řešitelé projektu se obrátili na tři skupiny respondentů. První byla tvořena experty, pracovníky, kteří jsou s aktuální problematikou spolupráce v pohraničí v EU velmi dobře obeznámeni (působí ve vedení euroregionů, regionálních rozvojových agenturách, na krajských úřadech v odborech regionálního rozvoje atd.). Druhá skupina respondentů reprezentovala tzv. akademickou obec, třetí skupinou byli starostové obcí jednotlivých euroregionů.

Pozitivním zjištěním realizovaného dotazníkového šetření byl velký zájem respondentů o problematiku spolupráce v pohraničí v příštích letech. V požadovaném termínu se od akademiků navrátilo ze 100 dotazníků celých devadesát, od expertů 74 a ze 400 dotazníků rozeslaných obcím se vrátilo 144 (36 %). Celková návratnost dotazníků v požadovaném termínu činila více než 50 % (308 dotazníků ze 600 rozeslaných, tj. 51,3%).

Česko-polská spolupráce

Oblasti podpory uvedené v Operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013 vyhodnotilo v termínu celkem 182 respondentů, z toho bylo 41 expertů, 47 zástupců vysokých škol a 94 obcí.

Tab. 2: Hodnocení oblastí podpory uvedených v dokumentu „Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013“ podle skupin hodnotitelů.

Aktivita	Experti	Akademici	Obce	Průměr
Prioritní osa 1				
I/1	4,32	4,38	4,30	4,32
I/2	3,71	4,04	3,74	3,81
I/3	4,00	3,62	3,85	3,83
I/4	3,68	3,89	3,99	3,91
I/5	3,63	3,57	3,85	3,73
Prioritní osa 1 průměr	3,87	3,90	3,95	3,92
Prioritní osa 2				
II/1	4,00	3,79	3,79	3,83
II/2	3,24	3,17	3,55	3,38
II/3	3,44	3,77	3,47	3,54
II/4	4,05	3,91	4,37	4,19
II/5	4,02	3,68	4,30	4,07
II/6	3,46	3,26	3,76	3,56
Prioritní osa 2 průměr	3,70	3,60	3,87	3,76
Prioritní osa 3				
III/1	3,56	3,77	3,72	3,70
III/2	3,44	3,51	3,85	3,66
III/3	3,68	3,49	3,90	3,75
III/4	3,63	3,28	3,57	3,51
Prioritní osa 3 průměr	3,58	3,51	3,76	3,66
Celkový průměr	3,73	3,68	3,87	3,79

Poznámka: Dotazník nezohledňoval poslední změny týkající se specifikace oblastí podpory a respondenti nehodnotili 4. prioritní osu: Technická pomoc.

Pramen: Dotazníkové šetření „česko-polské přeshraniční spolupráce“, UP Olomouc, GaREP Brno, 2006; Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013, září 2006.

Z dat uvedených v tabulce 2 plyne, že respondenti vymezení oblastí podpory v dokumentu „Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika-Polská republika 2007–2013“ hodnotí velmi pozitivně (celkové hodnocení je 3,79, což je daleko blíže maximální hodnotě 5, než minimální hodnotě 1). Strategii programu nejlépe hodnotili starostové obcí, které jsou součástí jednotlivých česko-polských euroregionů. O něco nižší celkové hodnocení uvedli odborníci z praxe (dále uváděno i jako „experti“) a vědečtí a odborní pracovníci z vysokých škol a Akademie věd ČR (dále uváděno i jako „akademici“). Z jednotlivých prioritních os je nejlépe hodnocena osa 1: Posilování dopravní dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik. V pořadí druhou nejlépe hodnocenou osou je osa 2: Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu a nejhorší hodnocení (i když také poměrně vysoké) obdržela osa 3: Podpora spolupráce místních společenství.

Hodnocení expertů a akademiků je sice velmi blízké, akademici však hodnotí lépe oblasti podpory z 1. prioritní osy, zatímco experti vidí lépe než akademici oblasti podpory

formulované ve druhé a třetí prioritní ose. Nejlepší hodnocení však dosáhly všechny tři osy u představitelů obecní samosprávy.

Co se týká hodnocení dílčích oblastí, nejvyššího ocenění dosáhla oblast podpory I/1, tj. Modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury lokálního a regionálního významu. Celkového hodnocení vyššího než hodnota 4 dosáhly také dvě oblasti podpory, které jsou začleněné do druhé prioritní osy. O něco vyššího hodnocení dosáhla oblast II/4: Ochrana a obnova kulturního a přírodního bohatství, řemeslných tradic, obnova památek, rázu krajiny, rozvoj cyklistických tras a stezek, hipostezek, turistických lyžařských tras, související infrastruktury a sportovně-rekreační vybavenosti než oblast II/5: Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu. Z definice uvedených oblastí plyne jejich poměrně široké obsahové zaměření, což je velkou výhodou pro navrhované projekty.

Jedinou oblastí podpory hodnocenou nižší celkovou známkou než 3,5 byla oblast podpory II/2: Propagace a rozvíjení spolupráce mezi subjekty trhu práce a rovnost příležitostí na trhu práce, koordinovaná opatření na trhu práce. Na nižším hodnocení 3,38 se podíleli především akademici (3,16) a také experti (3,24). Obě skupiny až tak nevěří na možnosti nějaké hlubší přeshraniční spolupráce na trhu práce. V případě oblasti podpory II/3: Spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací a v oblasti transferu know-how technologií podporujících malé a střední podniky hodnocení jak expertů, tak obcí kleslo pod hranici 3,5, ale vyšší hodnocení akademiků (3,76) způsobilo, že celkové hodnocení této oblasti podpory bylo nakonec vyšší než 3,5, a to 3,53. K hodnotě 3,5 konvergovalo také hodnocení oblasti podpory II/6: Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání, v přípravě na zaměstnání a celoživotní učení. V tomto případě část akademiků nevěří, že projekty přeshraniční spolupráce se mohou nějak významně podílet na zvyšování kvalifikace a dovedností. Jejich hodnocení této oblasti podpory dosáhlo průměrné hodnoty 3,27 a také hodnocení expertů nebylo zvláště vysoké (3,46). Pouze vyšší hodnocení starostů způsobilo, že i tato oblast podpory získala hodnocení vyšší než 3,5 (3,57).

Česko-slovenská spolupráce

Aktivity uvedené v Operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika 2007–2013 zhodnotilo v požadovaném termínu 33 expertů, 43 zástupců vysokých škol a Akademie věd ČR a 50 obcí.

Tab. 3: Hodnocení aktivit uvedených v dokumentu „Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013“ podle skupin hodnotitelů.

Aktivita	Experti	Akademici	Obce	Průměr
Prioritní osa 1				
I/1	3,42	3,33	3,60	3,46
I/2	2,82	3,12	3,18	3,07
I/3	3,21	3,40	3,42	3,36
I/4	3,76	3,77	3,76	3,76
I/5	3,42	3,47	3,18	3,34
I/6	4,21	3,84	4,46	4,18
I/7	3,94	3,72	4,36	4,03
I/8	3,91	3,51	4,28	3,92
I/9	3,48	3,86	3,86	3,76
I/10	3,70	3,56	3,92	3,74
Prioritní osa 1 průměr	3,59	3,56	3,80	3,66
Prioritní osa 2				
II/1	4,15	4,28	4,10	4,17
II/2	3,79	3,88	3,94	3,88
II/3	3,91	3,58	3,84	3,77
II/4	3,12	2,70	3,20	3,01

II/5	3,42	3,74	3,90	3,72
II/6	3,15	2,81	3,04	2,99
Prioritní osa 2 průměr	3,59	3,50	3,67	3,59
Celkový průměr	3,59	3,53	3,75	3,63

Pramen: Dotazníkové šetření „česko-slovenské přeshraniční spolupráce“, UP Olomouc, GaREP Brno, 2006; Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013, srpen 2006 (Návrh znění aktualizovaný 9. října 2006).

Strategie slovensko-české přeshraniční spolupráce hodnocená prostřednictvím aktivit má o něco nižší hodnocení (3,63) než tomu bylo u česko-polské spolupráce (3,79). Podobně jako u tohoto dokumentu nejvyššího ocenění strategie dostala od starostů obcí, následovali experti a akademici. O něco lépe byla hodnocena prioritní osa 1 obsahující 10 aktivit. Experti však dali stejné ohodnocení oběma prioritním osám. Z jednotlivých aktivit nejvýše byla oceněna aktivita I/6: Investice do přeshraniční infrastruktury turizmu (4,18) těsně následovaná aktivitou II/1: Budování přeshraniční dopravní infrastruktury regionálního a místního významu s přeshraničním efektem (4,17). Aktivitu I/6 nejlépe ohodnotili starostové obcí (4,46) a vysokého ohodnocení tato aktivita získala i od expertů (4,21). Podobně jako v případě česko-polského operačního programu akademici přeshraniční infrastrukturu turizmu hodnotili v průměru nižší známkou než 4 a daleko větší důraz kladli na přeshraniční dopravní infrastrukturu, kterou ocenili průměrnou známkou 4,28. Vyšší průměrnou známkou než 4 získala od všech respondentů aktivita I/7: Organizování společných přeshraničních akcí v oblasti turizmu a kultury. Na druhé straně nejnižší hodnocení obdržely již výše zmiňované aktivity II/6 a II/4. U aktivity II/6: Tvorba užitečného digitálního obsahu v českém a slovenském jazyce a zavádění přeshraničních e-slужeb průměrné hodnocení pokleslo těsně pod hranici 3 (2,99). Nižší průměrnou známkou se prezentovala také aktivita I/2: Rozvoj společných systémů vzdělávání (3,07).

Právě aktivita I/2 byla nejhůře ohodnocena experty (2,82). Akademici nejhůře hodnotili aktivitu II/4: Podpora rozvoje digitálního obsahu (2,70) a aktivitu II/6 (2,81), která byla nejhůře ohodnocena i obcemi. Průměrné ohodnocení však bylo vyšší než 3. Dále bylo zjištěno, že kromě tří již výše zmiňovaných aktivit s celkovým průměrným ohodnocením vyšším než 4, že starostové obcí takto hodnotili i aktivitu I/8: Podpora vytváření společných produktů kultury, turizmu a tradičních řemesel.

Závěry: potenciální oblasti a aktivity přeshraniční spolupráce

Hierarchizace oblastí a aktivit, ve které se uplatnily zkušenosti nejen odborníků v problematice regionálního rozvoje, ale také zkušenosti obcí-součástí euroregionů, by mohly být využity při rozdělování finančních prostředků na jednotlivé oblasti podpory či aktivity. Dle názorů odborníků i obcí by největší část prostředků měla směřovat do budování přeshraniční dopravní infrastruktury a do infrastruktury cestovního ruchu a rekreace.

V případě česko-polské spolupráce se jedná o tyto oblasti podpory:

- modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury lokálního a regionálního významu,
- ochrana a obnova kulturního a přírodního bohatství řemeslných tradic, obnova památek, rázu krajiny, rozvoj cyklistických tras a stezek, hipostezek, turistických lyžařských tras, související infrastruktury a sportovně-rekreační vybavenosti,
- podpora rozvoje služeb cestovního ruchu, např. výstavba a vybavení vhodných objektů pro služby v cestovním ruchu, zřizování a pravost informačních míst, tvorba nových produktů cestovního ruchu a jejich propagace, propagace přírodních hodnot a kulturního dědictví.

V případě česko-slovenské spolupráce se navržené aktivity od oblastí podpory ČR-PR nijak výrazně neliší. Největší část prostředků by asi měla směřovat do těchto aktivit:

- investice do přeshraniční infrastruktury turismu,
- budování přeshraniční dopravní infrastruktury regionálního a místního významu s přeshraničním efektem,
- organizování společných přeshraničních akcí v oblasti turismu a kultury.

Nicméně, i ostatní oblasti podpory a aktivity formulované v operačních programech mají svůj význam a vhodné projekty do nich směřované by měly být finančně podpořeny.

Literatura

- [1] BALEJ, M., JEŘÁBEK, M. (eds.) (2002): Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony. Sborník z XX. jubilejního sjezdu ČGS. Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem.
- [2] DOČKAL, V. a kol. (2005): Přeshraniční spolupráce na východních hranicích České republiky. Studie, sv. 35, Mezinárodní politologický ústav, MU Brno, 140 s.
- [3] HALÁS, M. (2005): Cezhraničné vazby a cezhraničná spolupráca. UK, Bratislava, 152 s.
- [4] HALÁS, M. (2007): Development of Cross-border Cooperation and Creation of Euroregions in the Czech Republic. Moravian Geographical Reports, Vol. 15, s. 1-31.
- [5] HEFFNER, K. (1998): Kluczowe problemy demograficzno osadnicze obszarów przygranicznych Polska-Czechy. PIN Institut Slaski, Opole, 144 s.
- [6] JEŘÁBEK, M. (ed.) (2001): Reflexe regionálního rozvoje pohraničí České republiky. SOÚ AV ČR, Praha, Ústí n. L., 107 s.
- [7] JEŘÁBEK, M., DOKOUPIL, J., HAVLÍČEK, T. A KOL. (2004): České pohraničí. Bariéra nebo prostor zprostředkování? Academia, Praha, 296 s.
- [8] NOVOTNÁ-GALUSZKOVÁ, J. (2005): Euroregiony v ČR a jejich role v přeshraniční spolupráci. In: Peková, J., Zapletalová, J. (eds.): Euroregiony, státní správa a samospráva, Ústav geoniky AV ČR, VŠE, Brno, Praha, s. 59-62.
- [9] ŘEHÁK, Š. (1997): Aktuální změny prostorových interakcí na moravsko-slovenském pomezí. Širší závěrečná zpráva o řešení grantového projektu GA ČR, 82 s.
- [10] SPIŠIAK, P. (2001): Geografické aspekty euroregionů Slovenska. In: Miscellanea geographica Vol. 9, Plzeň, ZČU, s. 243-253.
- [11] Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013.
- [12] Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007–2013.
- [13] Interreg IIIA Česká republika – Slovenská republika: Program iniciativy společenství 2004–2006.
- [14] Interreg IIIA Česká republika – Polská republika: Program iniciativy společenství 2004–2006.
- [15] Euroregiony v České republice. ČSÚ, 2007.

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA
Katedra regionální ekonomie a správy

Doc. RNDr. Milan Viturka, CSc.
vedoucí katedry

X. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH

Editor: Ing. Viktorie Klímová

EDIČNÍ RADA:

L. Bauer, L. Blažek, H. Hušková, F. Kalouda, M. Kvizda,
L. Lukášová, R. Lukášová, J. Nekuda, J. Rektořík (předseda),
A. Slaný, J. Šedová, V. Žítek

Vydala Masarykova univerzita roku 2007

1. vydání, 2007, náklad 100 kusů CD-ROM

55-999-2007 02/58 7/ESF

ISBN 978-80-210-4325-1

Tato publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou
v redakci vydavatele.